

ŞANLIURFA
HALK OYUNLARI
KIYAFET KATALOĞU

T.C.
ŞANLIURFA
VALİLİĞİ

ŞANLIURFA İLİ KÜLTÜR EĞİTİM
SANAT VE ARAŞTIRMA VAKFI

Cenaze Şöleni Mozaîği (Zaydallat Ailesi)

Gadya Ailesi Kaya Mezarlığı Mozaîği

ŞANLIURFA HALK OYUNLARI KIYAFET KATALOĞU

E dessa nekropollerinde bulunan aile tasvirli mozaiklerdeki figürler, Urfa'nın en eski giyim kuşam kayıtları olarak değerlendirilebilir. Bu mozaiklerdeki kıyafetler ile günümüz geleneksel Urfa kıyafetleri arasında bazı benzerlikler bulunmaktadır. Özellikle dikkat çeken unsurlardan biri olan 'köfü', hala Urfa kırsalında yaşlı kadınlar tarafından kullanılmaktadır. Kadın figürlerinin bedenini baştan aşağı saran kumaş parçası ise, yakın geçmişe kadar geleneksel Urfa kadın giyiminde kullanılan 'ehram' ile biçimsel ve işlevsel açıdan benzerlik göstermektedir. Ehram, Urfa'da kadınlar tarafından dış giysi olarak kullanılmaktadır (Sünger, 2018, s. 42).

Şanlıurfa'da el tezgâhında yapılan dokuma işlemi "Yörede Culhacılık adı verilen ilkel tezgâhlarda pamuklu yünü ve ipek ipliklerin atkıda ve çözgüde birlikte kullanılmasıyla meydana getirilen çoğunlukla bezayağı tekniğinde dokunan dokumalara "Culha", dokuma işi ile uğraşan dokuyuculara da "Culhacı" denilmektedir" (Akpınarlı, 1996, s.20) şeklinde tanımlanmaktadır.

Eski bir el sanatı olarak bilinen culhacılık (bez dokumacılığı) ile Şanlıurfa'da çok ince eğrilmiş yün, pamuk ve ipek ipliklerle ehram ve yamşah dokumaları yapıldığı bilinmektedir. Culhacılık ürünleri aba, yamşah, şal, ehram, fita, kuşgözü puşu, kuşak, nohodu gömlek, hışvalı gibi yerli bezlerdir.

Izzet ARAN Arşivi

TAKDİM

Tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, kadim uygarlıkların izlerini günümüze taşıyan Şanlıurfa, sadece bir şehir değil; bir kültürler mozaiği, bir hafıza mekânıdır. Bereketli topraklar üzerine kurulmuş olan bu kadim şehir, insanlık tarihinin en eski yerleşim yerlerinden biri olarak kabul edilir. Göbeklitepe gibi dünya tarihini yeniden yazdıran arkeolojik buluntular, Urfa'nın kültürel derinliğini ortaya koymaktadır. İnançlar, diller, gelenekler ve sanatlar bu topraklarda iç içe geçmiştir.

Urfa'nın kültürel mirası, pek çok medeniyetin izlerini taşıyan bir yapıya sahiptir. Kent, birçok farklı uygarlıkların etkisi altında şekillenmiş ve her biri, kentin sosyal, kültürel ve sanatsal yapısına katkıda bulunmuştur. Farklı medeniyetlerin bıraktığı izler, kentteki mimari yapılar, el sanatları, halk edebiyatı, halk oyunları, geleneksel müzik ve mutfak kültüründe kendini açıkça göstermektedir.

Elinizdeki bu katalog, Urfa'nın zengin halk oyunları kültürünü yansıtan kıyafetleri titizlikle derleyerek gelecek kuşaklara aktarmayı amaçlamaktadır. Kıyafetlerimiz, sadece birer giysi değil; kültürel kimliğimizin, değerlerimizin ve yaşam tarzımızın sembolleridir.

Valiliğimiz öncülüğünde Şanlıurfa İli Kültür Eğitim Sanat ve Araştırma Vakfı tarafından hazırlanan bu çalışma, Urfa'nın halk oyunları geleneğini yaşatma ve tanıtmada önemli bir adımdır. Kültürel mirasımızı koruma ve gelecek kuşaklara aktarma çabasında emeği geçen ŞURKAV'a ve bütün Şanlıurfalılara teşekkür ediyorum.

Hasan ŞILDAK
Vali
ŞURKAV Başkanı

ŞANLIURFA İLİ KÜLTÜR EĞİTİM
SANAT VE ARAŞTIRMA VAKFI

GİRİŞ

Urfa, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış; zengin kültürü ve köklü gelenekleriyle öne çıkan kadim bir şehirdir. Bu kültürel zenginliğin en canlı yansımalarından biri olan halk oyunları, yalnızca müzik ve hareketten ibaret değil; aynı zamanda giysi, renk ve semboller aracılığıyla da bir kimlik ve tarih anlatımıdır.

Halk oyunları giysileri, bir yörenin sosyal yapısını, yaşam tarzını, inançlarını ve estetik anlayışını yansıtan kültürel birer belge niteliğindedir. Her bir motif, her bir aksesuar ve kullanılan her renk; geçmişten günümüze aktarılan kadim bir mirasın sessiz anlatıcılarıdır.

Bu çalışma, Urfa'ya özgü halk oyunları giysilerini tanıtmak, belgelemek ve gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla hazırlanmış olup, 2009 yılında Türkiye Halk Oyunları Federasyonu Giysi Kurulu tarafından uygun bulunmuştur. Hazırlanan katalog, kıyafetlerin biçimi, malzemesi ve süslemeleri aracılığıyla halk oyunlarımızın ruhunu daha yakından tanıma fırsatı sunmaktadır.

Amacımız, bu katalog aracılığıyla Urfa'nın folklorik giysi kültürünü görünür kılmak; unutulmaya yüz tutmuş değerleri gün yüzüne çıkarmak ve kültürel mirasımızı yaşatmaya katkı sunmaktır.

Şükrü ÜZÜMCÜ
ŞURKAV Genel Sekreteri

KADIN KIYAFETİ VE PARÇALARI

KADIN KIYAFETİ - 1

Neçek ve İbriye (Hibriye):

Baş giysisinin iki ana unsurudur. Neçek beyaz renkte olup doğrudan başa sarılır. Üzerine siyah veya bordo renkteki İbriye (Hibriye) sarılarak başlık tamamlanır. Bu katmanlı baş giysisi, Urfa kadınlarının geleneksel giyim tarzını yansıtır.

Zıbın (Entari):

Vücut boyunca uzanan, düz veya desenli kumaşlardan dikilen geleneksel bir giysidir. Rahat kesimi ve estetik yapısıyla halk oyunlarının hareketli yapısına uyum sağlar.

Fistan (Üç Etek):

Kadife kumaştan yapılan ve üç parçadan oluşan özel kesimli bir kıyafettir. Üç etek kesimi ayak bileğine kadar olup işlemeli ya da düz olarak kullanılabilir. Geleneksel kadın giysilerinin en dikkat çekici parçalarındandır.

Belbağı (Kemer):

Kıyafeti toparlayan ve bele bağlanan kemerler, iki farklı çeşitte kullanılabilir: Renkli yün kemerler halk arasında yaygınken, gümüş kemerler daha gösterişli olduğundan özel günlerde tercih edilir.

Şalvar (Uzun Tuman):

Emprime (desenli pamuklu) kumaştan dikilen, geniş ve rahat yapılı alt giysidir.

Yün Çorap:

Genellikle yünün doğal renginden olmak kaydıyla elle işlenir.

Postal (Yemeni):

Deriden üretilmiş, altı kösele ve topuksuz geleneksel ayakkabılardır. Kırmızı, kahverengi ve annebi renkleri tercih edilir.

KADIN KIYAFETİ - 2

Gümüş Başlık (Taç):

Başın üst kısmına yerleştirilen bu geleneksel başlık, genellikle gümüşten yapılır.

Entari (Zıbın):

Vücut boyunca uzanan, düz veya desenli kumaşlardan dikilen geleneksel bir giysidir. Rahat kesimi ve estetik yapısıyla halk oyunlarının hareketli yapısına uyum sağlar.

Üç Etek:

Kadife kumaştan dikilen, üç parçalı özel kesimiyle dikkat çeken geleneksel bir kıyafettir. İşlemeli ya da düz olarak kullanılabilir.

Belbağı (Kemer):

Kıyafeti toparlayan ve bele bağlanan kemerler, iki farklı çeşitte kullanılabilir: Renkli yün kemerler halk arasında yaygınken, gümüş kemerler daha gösterişli olduğundan özel günlerde tercih edilir.

Şalvar (Uzun Tuman):

Emprime (desenli pamuklu) kumaştan dikilen, geniş ve rahat yapılı alt giysidir.

Önlük (Bervanek):

Kıyafetin önüne bağlanan bu parça, el işi kanaviçe işlemlerle süslenir ve her renkte hazırlanabilir. Hem geleneksel estetiği yansıtır hem de işlevseldir.

Hamaylı:

Genellikle gümüşten yapılan ve kolye şeklinde boyuna asılan bu süs eşyası, hem estetik bir görünüm sunar hem de geleneksel inançlara göre nazardan koruduğuna inanılır.

Yün Çorap:

Genellikle yünün doğal renginden olmak kaydıyla elle işlenir.

Postal (Yemeni):

Deriden üretilmiş, altı kösele ve topuksuz geleneksel ayakkabılardır. Kırmızı, kahverengi ve annebi renkleri tercih edilir.

KADIN KIYAFETİ - 3

Köf / Köfi:

Başın üst kısmına yerleştirilen geleneksel bir başlıktır. Gümüş takılarla (reşme ve üçkor) süslenmiş biçimleri bulunduğu gibi sade, takısız modelleri de kullanılmaktadır.

Entari (Zıbın):

Geleneksel uzun giysi parçasıdır. Bazı varyasyonlarda entari yerine sıhma yelek ve etek kombinasyonu tercih edilebilir.

Üç Etek:

Kadife kumaştan dikilen, üç parçalı özel kesimiyle dikkat çeken geleneksel bir kıyafettir. İşlemeli ya da düz olarak kullanılabilir.

Belbağı (Kemer):

Kıyafeti toparlayan ve bele bağlanan kemerler, iki farklı çeşitte kullanılabilir: Renkli yün kemerler halk arasında yaygınken, gümüş kemerler daha gösterişli olduğundan özel günlerde tercih edilir.

Şalvar (Uzun Tuman):

Emprime (desenli pamuklu) kumaştan dikilen, geniş ve rahat yapılı alt giysidir.

Önlük (Bervanek):

Kıyafetin önüne bağlanan bu parça, el işi kanaviçe işlemelerle süslenir ve her renkte hazırlanabilir. Hem geleneksel estetiği yansıtır hem de işlevseldir.

Hamaylı:

Genellikle gümüşten yapılan ve kolye şeklinde boyuna asılan bu süs eşyası, hem estetik bir görünüm sunar hem de geleneksel inançlara göre nazardan koruduğuna inanılır.

Yün Çorap:

Genellikle yünün doğal renginden olmak kaydıyla elle işlenir.

Postal (Yemeni):

Deriden üretilmiş, altı kösele ve topuksuz geleneksel ayakkabılardır. Kırmızı, kahverengi ve annebi renkleri tercih edilir.

KADIN KIYAFETİ - 4

Neçek ve İbriye (Hibriye):

Baş giysisinin iki ana unsurudur. Neçek beyaz renkte olup doğrudan başa sarılır. Üzerine siyah veya bordo renkteki İbriye (Hibriye) sarılarak başlık tamamlanır. Bu katmanlı baş giysisi, Urfa kadınlarının geleneksel giyim tarzını yansıtır.

Zıbın (Entari):

Vücut boyunca uzanan, düz veya desenli kumaşlardan dikilen geleneksel bir giysidir. Rahat kesimi ve estetik yapısıyla halk oyunlarının hareketli yapısına uyum sağlar.

Fistan (Üç Etek):

Kadife kumaştan yapılan ve üç parçadan oluşan özel kesimli bir kıyafettir. Üç etek kesimi ayak bileğine kadar olup işlemeli ya da düz olarak kullanılabilir. Geleneksel kadın giysilerinin en dikkat çekici parçalarındandır.

Belbağı (Kemer):

Kıyafeti toparlayan ve bele bağlanan kemerler, iki farklı çeşitte kullanılabilir: Renkli yün kemerler halk arasında yaygınken, gümüş kemerler daha gösterişli olduğundan özel günlerde tercih edilir.

Şalvar (Uzun Tuman):

Emprime (desenli pamuklu) kumaştan dikilen, geniş ve rahat yapılı alt giysidir.

Yün Çorap:

Genellikle yünün doğal renginden olmak kaydıyla elle işlenir.

Postal (Yemeni):

Deriden üretilmiş, altı kösele ve topuksuz geleneksel ayakkabılardır. Kırmızı, kahverengi ve anberi renkleri tercih edilir.

KADIN KIYAFETİ PARÇALARI

Üç Etek

Üçetek genellikle üst giysisi olarak kullanılır. Genç kızların giysileri daha güzel ve gösterişlidir. Kadife kumaştandır. Düz veya işlemeli olanları kullanılır. Arap kültüründe üçeteğin yan dikiş yırtmaç boyu diz ile bilek arasındadır. Kürt ve Türkmen kültüründe ise bu yırtmaçlar bel hizasına kadar çıkar. Üçeteğin iç kısmına, şifon yada organze üzerine sarma işlemeli kumaştandır yapılan uzun bir elbise giyilir. Yakası hakim yaka, kollar manşetlidir. Üçetek altına fistan yerine yelek ve etek de giyilebilir.

KADIN KIYAFETİ PARÇALARI

Önlük (Bervanek)

Yöredeki ismi bervanek veya peşmal olarak bilinir. Üzeri çeşitli kaneviçe ve çift iğne süslemeleri ile desenlendirilmiş olup, sadeleri de kullanılır. Kumaş rengi her renk kullanılabildiği gibi genellikle siyah renk tercih edilir.

KADIN KIYAFETİ PARÇALARI

Entari

Üç eteğin içine giydikleri şifon yada organze üzerine sarma işlemeli veya düz kumaştan yapılan uzun manşetli, ön bele kadar düğmeli yada fermuarlıdır. Kollu elbisedir. Yakası hakim yakadır. Kolsuz olanı da kullanılabilir.

Sihma Yelek

Entarinin üzerine giyilen bez kumaştan veya el tezgahlarında dokunan hışvalıdan kalınca yapılmış sıcak tutmaya yarayan bir yelektir. Düz kumaş üzerine kanaviçe işlemeli olanı da kullanılır.

Etek

Urfa halk oyunları kadın giysisinin önemli bir parçası olan etek, geleneksel olarak el tezgahlarında dokunan çulha kumaşından imal edilir. Bu özel dokuma kumaşa yörede "Kuşgözü" adı verilmektedir. "Kuşgözü"nün kendine özgü dokusu, eteğe hem otantik bir hava katmakta hem de hareketli halk oyunları figürleri sırasında estetik bir duruş sağlamaktadır. Düz kumaşta kullanılabilir.

Şalvar (Uzun Tuman)

Şalvar (Uzun Tuman): Pijamaya benzeyen bir alt giysisidir. Paçaları bol kesimli olup, bele ve paçalarına lastik geçirilir. Zıbın veya eteğin altına giyilir.

KADIN KIYAFETİ PARÇALARI

Bel Bağı

Yün Kemer:

El tezgâhlarında dokunan renkli yün kemerler, giysinin bel kısmına bağlanarak hem kıyafetin vücuda oturmasını sağlar hem de hareketli desenleriyle görsel bir zenginlik sunar. Renk ve motif çeşitliliği, yöresel zevki ve el işçiliğini yansıtır.

Gümüş Kemer:

Özel ve törensel giyimlerde tercih edilen gümüş kemer, el işçiliğiyle hazırlanmış zarif süslemelere sahiptir. Giysiye geleneksel bir asalet kazandıran bu kemerler, aynı zamanda sosyal statü ve kültürel değerlerin de sembolü niteliğindedir.

Her iki kemer türü de, halk oyunları giysisinin karakteristik yapısını tamamlayan vazgeçilmez aksesuarlardır.

KADIN KIYAFETİ PARÇALARI

Gümüş Başlık (Taç)

Fes, karton kalıpla hazırlanır; üzerine puşu sarılır ve en üst kısmına gümüş bir tepelik takılır. Fesin ön kısmına "üçkor", yan taraflarına ise "reşme" adı verilen gümüş takılar yerleştirilir. Arka kısmına ise floştan örülmüş ve bele kadar uzanan "saç kuru" takılır. Bu başlık, genç kızlar tarafından bu şekilde kullanılırken; orta yaş ve üzeri kadınlar ise başa "neçek" bağlandıktan sonra gümüş başlı takılır.

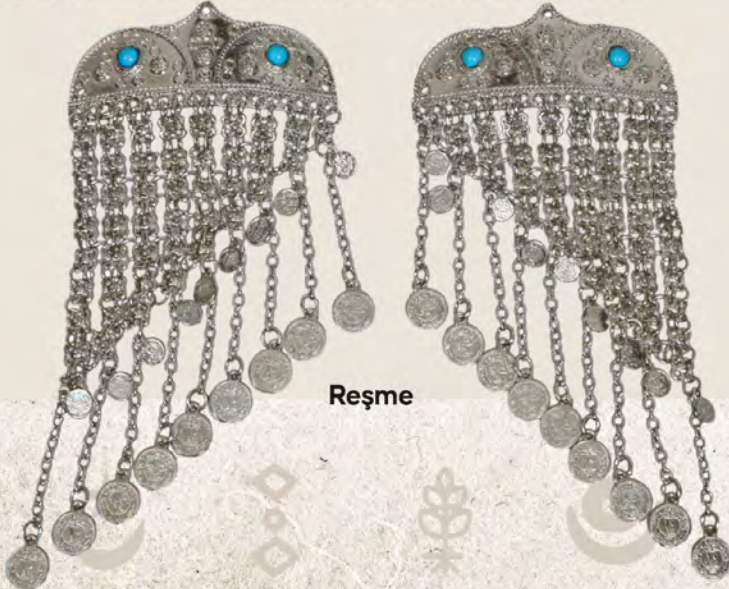
Tepelik: Fesin (baş takılan tacın) üst kısmına yerleştirilir. Telkârî işlemeli olup çevresi, gümüş "parparalardan" oluşan saçaklarla süslenmiştir.

Üçkor: Fesin ön kısmına, alından yukarıya doğru takılır. Ortasında yuvarlak mavi taşlı bir göbek bulunur; her iki yanında ise üç sıra zincir yer alır.

Reşme: Fesin her iki yanına takılır ve şakaklardan yana doğru sarkar.

Tepelik

Reşme

Üçkor

Levzik

Reşme

KADIN KIYAFETİ PARÇALARI

Köfü / Köfi Çeşitleri

Şanlıurfa geleneksel giyim kuşam kültürü içinde bir tür kadın başlığı olarak yer alan köfi, son yıllarda geleneksel giyim kuşam kültürünü temsili nitelikte yaşatan halk oyunları alanında dahi kendine geniş bir yaşam alanı bulamayan bir giysi parçasıdır. Köfi; karton kalıp üzerine astar dikilerek hazırlanır ve geleneksel kumaşlar sarılarak oluşturulur.

KADIN KIYAFETİ PARÇALARI

İbriye (Hibriye)

Kadınların beyaz neçek üzerine bağladıkları bir kumaş parçasıdır. Genelde ipek veya satenden yapılır. Siyah ve kırmızı renklerin bir arada olanı tercih edilir.

Neçek

Beyaz ince kumaştan olan bir baş örtüsüdür.

Saç Koru

Floş ipten örme yoluyla elde edilir. Gümüş başlıkta ve köfi de kullanılır.

KADIN KIYAFETİ PARÇALARI

Saç Koru

Saç Tokası

Enselik

Hamaylı

Halhal

Bilezik

Hızma

KADIN KIYAFETİ PARÇALARI

Postal (Yemeni)

Urfa halk oyunları giysisinin tamamlayıcı unsurlarından biri olan postal (yemeni), el işçiliğiyle üretilen deri bir ayakkabıdır. Altı kösele, topuksuz yapısıyla halk oyunlarının hareketli yapısına uyum sağlar. Kırmızı, siyah, annebi ve kahverengi gibi farklı renklerde hazırlanarak kostüme estetik çeşitlilik katılır. Geçmişte siyah sivri burun kundura, lastikli potin, kalıç potin, püsküllü çizme, akem postal ve çerkezi postal gibi farklı modeller de kullanılmıştır. Günümüzde ise yüzü kesik postal modeli yaygın olarak tercih edilmektedir. Bu ayakkabılar, hem geleneksel zanaatkarlığı hem de kültürel sürekliliği yansıtan önemli unsurlardandır.

Yün Çorap

Urfa halk oyunları giysisinin tamamlayıcı unsurlarından biri olan yün çorap, geleneksel el işçiliğinin önemli örneklerindendir. El örgüsüyle veya dokuma tezgâhlarında hazırlanan bu çoraplar, hem soğuktan koruma hem de halk oyunları sırasında konfor sağlama amacı taşır. Genellikle doğal yün ipliklerden üretilen çoraplar, sade ya da yöresel motiflerle süslenmiş olabilir. Kıyafetin geleneksel yapısıyla bütünlük sağlayan yün çoraplar, işlevselliği kadar kültürel anlamıyla da dikkat çeker.

ŞURKAV Arşivi

ERKEK KIYAFETİ VE PARÇALARI

ERKEK KIYAFETİ - 1

Puşu:

Erkek oyuncuların başlarında çeşitli puşu ve örtüler kullanılır. Siyah, bordo ve beyaz puşuların yanı sıra sirmalı puşunun siyah, kahverengi ve bordo renkleri kullanılır. Ayrıca siyah ve kırmızı neçek, turuncu-kahverengi hışvalı, siyah, kahverengi ve yün rengi keçe külah çeşitleri de geleneksel başlık unsurları arasında yer alır.

Boblen Gömlek (Köynek):

İç giysi olarak kullanılan boblen kumaş gömlek, hakim yakalı olarak tasarlanır. Cebeliye kumaş ve nohutlu kumaş da tercih edilebilir.

Kırk Düğme Yelek:

Siyah, gri, lacivert ve kahverengi tonlarında hazırlanan bu geleneksel yelek, ön yüzeyindeki çok sayıda düğme ile karakteristik bir görünüme sahiptir.

Belbağı (Kuşak):

Erkek kostümünde bele bağlanan kuşak, farklı türlerde kullanılabilir. Hışvalı kuşak, acem kuşağı ya da yün kemer modelleri bu amaçla tercih edilebilir.

Şalvar:

Gabardin kumaştan dikilir. Renk olarak siyah, gri, lacivert, kahverengi ve benzeri tonlar tercih edilir.

Pazubent:

Kola takılan pazubentler, genellikle deri ya da boncuk işlemeli olarak kullanılabilir. Erkek giysisine hem geleneksel hem de süsleyici bir katkı sağlar.

Yün Çorap:

Genellikle yünün doğal renginden olmak kaydıyla elle işlenir.

Postal (Yemeni):

Deriden üretilmiş, altı kösele ve topuksuz geleneksel ayakkabılardır. Siyah, kahverengi ve anebi renkleri tercih edilir.

ERKEK KIYAFETİ - 2

Keçe Küllah:

Keçeden yapılır. İçi astarlıdır. Külah başa giyildikten sonra etrafına sırmalı puşu, puşu, neçek veya hışvalı sarılarak kullanılan bir başlıktır. Yün rengi kahverengi ve siyah renkleri kullanılabilir.

Cebeliye Gömlek (Köynek):

İç giysi olarak kullanılan cebeliye kumaş gömlek, hakim yakalı olarak tasarlanır. Boblen kumaş, nohutlu kumaş ve harmani gömlek de tercih edilebilir.

Kaftan(Kısa Ceket):

Gabardin kumaştan yapılır. Kahverengi, lacivert, kurşuni (gri), siyah ve tonları kullanılabilir.

Belbağı (Kuşak):

Giysinin bel kısmına bağlanan hışvalı kuşak, acem kuşağı veya yün kemer çeşitleriyle kullanılır. Hem işlevsel hem de süsleyici bir detaydır.

Şalvar:

Gabardin kumaştan dikilen, geniş kesimli alt giysidir. Siyah, gri, lacivert, kahverengi ve benzeri tonlarda tercih edilir.

Yün Çorap:

Genellikle yünün doğal renginden olmak kaydıyla elle işlenir.

Postal (Yemeni):

Deriden üretilmiş, altı kösele ve topuksuz geleneksel ayakkabılardır. Siyah, kahverengi ve anebi renkleri tercih edilir.

ERKEK KIYAFETİ - 3

Sırmalı Puşu:

Siyah, bordo ve kahverengi sırmalı puşu, siyah, bordo ve beyaz puşu, siyah ve kırmızı neçek, turuncu ve kahverengi hışvalı, siyah kahverengi ve yün rengi keçe küllah da kullanılabilir.

Boblen Gömlek (Köynek):

İç giysi olarak kullanılan boblen kumaş gömlek, hakim yakalı olarak tasarlanır. Cebeliye kumaş ve nohutlu kumaş da tercih edilebilir.

Kısa Kolsuz Yelek:

Üst giysi olarak tercih edilen kısa ve kolsuz bu yelek, siyah, gri, lacivert, kahverengi ve tonlarında hazırlanır. Kostümün şıklığını ve geleneksel yapısını pekiştirir. Yelek düğmeli ve düğmesiz olarak da kullanılabilir.

Belbağı (Kuşak):

Giysinin bel kısmına bağlanan hışvalı kuşak, acem kuşağı veya yün kemer çeşitleriyle kullanılır. Hem işlevsel hem de süsleyici bir detaydır.

Şalvar:

Gabardin kumaştan dikilen, geniş kesimli alt giysidir. Siyah, gri, lacivert, kahverengi ve benzeri tonlarda tercih edilir.

Pazubent:

Kola takılan pazubentler, genellikle deri ya da boncuk işlemeli olarak kullanılabilir. Erkek giysisine hem geleneksel hem de süsleyici bir katkı sağlar.

Yün Çorap:

Genellikle yünün doğal renginden olmak kaydıyla elle işlenir.

Postal (Yemeni):

Deriden üretilmiş, altı kösele ve topuksuz geleneksel ayakkabılardır. Siyah, kahverengi ve annebi renkleri tercih edilir.

ERKEK KIYAFETİ - 4

Keçe Küllah:

Keçeden yapılır. İçi astarlıdır. Külah başa giyildikten sonra etrafına sırmalı puşu, puşu, neçek veya hışvalı sarılarak kullanılan bir başlıktır. Yün rengi kahverengi ve siyah renkleri kullanılabilir.

Boblen Gömlek (Köynek):

İç giysi olarak kullanılan boblen kumaş gömlek, hakim yakalı olarak tasarlanır. Cebeliye kumaş ve nohutlu kumaş da tercih edilebilir.

Kırk Düğme Yelek:

Siyah, gri, lacivert ve kahverengi tonlarında hazırlanan bu geleneksel yelek, ön yüzeyindeki çok sayıda düğme ile karakteristik bir görünüme sahiptir.

Kaftan(Kısa Ceket):

Gabardin kumaştan yapılır. Kahverengi, lacivert, kurşuni (gri), siyah ve tonları kullanılabilir.

Belbağı (Kuşak):

Giysinin bel kısmına bağlanan hışvalı kuşak, acem kuşağı veya yün kemer çeşitleriyle kullanılır. Hem işlevsel hem de süsleyici bir detaydır.

Şalvar:

Gabardin kumaştan dikilir. Renk olarak siyah, gri, lacivert, kahverengi ve benzeri tonlar tercih edilir.

Yün Çorap:

Genellikle yünün doğal renginden olmak kaydıyla elle işlenir.

Postal (Yemeni):

Deriden üretilmiş, altı kösele ve topuksuz geleneksel ayakkabılardır. Siyah, kahverengi ve anebi renkleri tercih edilir.

ERKEK KİYAFETİ PARÇALARI

Pazubent

Güç ve kuvvetin simgesidir. Pazuya takılır. Deri veya boncuklu olanı kullanılır. İç kısmına dua veya muska konulmaktadır.

ERKEK KIYAFETİ PARÇALARI

Gömlek (Köynek)

Urfa erkek halk oyunları kostümünde yer alan köynek, zamanla değişim göstererek farklı kumaş türleriyle giyilmeye başlanmıştır. Günümüzde en yaygın kullanılan kumaş, açık kahverengi tonlarında ve küçük kareli (nohodu) yerli dokumadır. Bunun yanı sıra yörede geleneksel olarak dik çizgili boblen kumaş ya da cebeliye kumaş tercih edilmektedir. Gömlek, hakim yakalıdır ve kol ağzları "saat kapağı" şeklinde özel bir kesime sahiptir.

Harmani Gömlek
(19 yy. Dönemi)

Cebeliye Yarım Kapak Gömlek

Cebeliye Gömlek

Boblen Gömlek

Nohudu Gömlek

ERKEK KIYAFETİ PARÇALARI

Puşu

Urfa erkek halk oyunları kostümünde baş giysisi olarak keçe külah, puşular ve neçekler yer alır. Puşuda siyah-beyaz ve kırmızı-beyaz neçekler, sırmalı puşuda siyah-kahverengi ve bordo renkler, keçe külahta ise hışvalının kahverengi ve turuncusu ile diğer puşu ve neçekler bağlama yoluyla kullanılır.

Neçek

Kuşgözü

Keçe Külah

Neek

Sırmalı Puşu

ERKEK KIYAFETİ PARÇALARI

Keçe Külah

Keçeden yapılır. İ i astarlıdır. Külah başa giyildikten sonra etrafına puşu, sırmalı puşu, ne ek veya hışvalı sarılarak kullanılan bir başlıktır. Keçe k lahta y n rengi, kahverengi ve siyah renkleri tercih edilir.

ERKEK KIYAFETİ PARÇALARI

Kaftan (Kısa Ceket)

Yelek - Kırkdüğme Yelek

Kaftan (Kısa Ceket)

Urfa erkek halk oyunları giysisinin üst giyim unsurlarından biri olan kaftan, gabardin kumaştan dikilen kısa ve yakasız bir cekettir. Çift kat kumaşla hazırlanan kaftanın içi astarlıdır. Kol ağzları, geleneksel saat kapağı formunda kesilir. Ön kısmında iki cep bulunur. Kesim hatlarına ve arka bölüme, estetik ve geleneksel bir detay olarak kaytan dikiş dikilir. Kahverengi, lacivert, kurşuni (gri), siyah ve benzeri tonlarda kullanılır. Hem dayanıklı yapısıyla işlevsellik sunar hem de giysiye geleneksel bir zarafet kazandırır.

Yelek

Urfa erkek halk oyunları giysisinde kullanılan yelek, gabardin kumaştan dikilir. Kısa kesimli ve kolsuzdur. Düğmeli ya da düğmesiz modelleri bulunur. İç kısmı astarlıdır ve vücuda oturan yapısıyla sade bir şıklık sunar. Kahverengi, lacivert, kurşuni (gri), siyah tonları tercih edilen renklerdir. Yelek, kostümün ana parçası olarak, hem işlevsel hem de estetik bir görünüm sağlar.

Kırkdüğme Yelek

Geleneksel halk oyunları kostümünün karakteristik parçalarından biri olan kırkdüğme yelek, ön bedeni gabardin kumaştan, arka beden ve kol bölümü ise astar kumaştan dikilir. Kollar kısa kesimlidir. Ön yüzeyinde, kaytanla yapılan ince süslemeler yer alır. İsmi, küçük boncukların elde ip sarılmasıyla oluşturulan ve sık şekilde yerleştirilen düğmelerden alır. Ancak günümüzde bu düğmelerin temininde yaşanan zorluklar nedeniyle, aynı kumaştan yapılmış baskı düğmeler de kullanılmaktadır. Renk tercihlerinde kahverengi, lacivert, kurşuni (gri), siyah ve benzeri tonlar öne çıkar. Kırkdüğme yelek giysinin ana parçası olup, görsel zenginliği ve el işçiliğiyle geleneksel kostümde özgün bir yer tutar.

ERKEK KIYAFETİ PARÇALARI

Sırmalı Puşu

Urfa erkek halk oyunları kostümünün başlık unsurunu oluşturan sırmalı puşu, ince ipek ve pamuk ipliklerinden el tezgâhlarında dokunur. Siyah, bordo ve kahverengi gibi geleneksel renklerde hazırlanır. Kenarlarından sarkan iplerin uçlarına takılan renkli püsküller, puşuya estetik bir hareketlilik kazandırır. Hem görsel bütünlüğü sağlayan hem de yöresel kimliği yansıtan önemli bir aksesuardır.

ERKEK KIYAFETİ PARÇALARI

Puşu (Kuşgözü)

Urfa erkek halk oyunları kostümünün başlık unsurunu oluşturan puşu, ince ipek ve pamuk ipliklerinden el tezgâhlarında dokunur. Siyah, bordo ve beyaz gibi geleneksel renklerde hazırlanır. Kenarlarından sarkan iplerin uçlarına takılan renkli püsküller, puşuya estetik bir hareketlilik kazandırır. Hem görsel bütünlüğü sağlayan hem de yöresel kimliği yansıtan önemli bir aksesuardır.

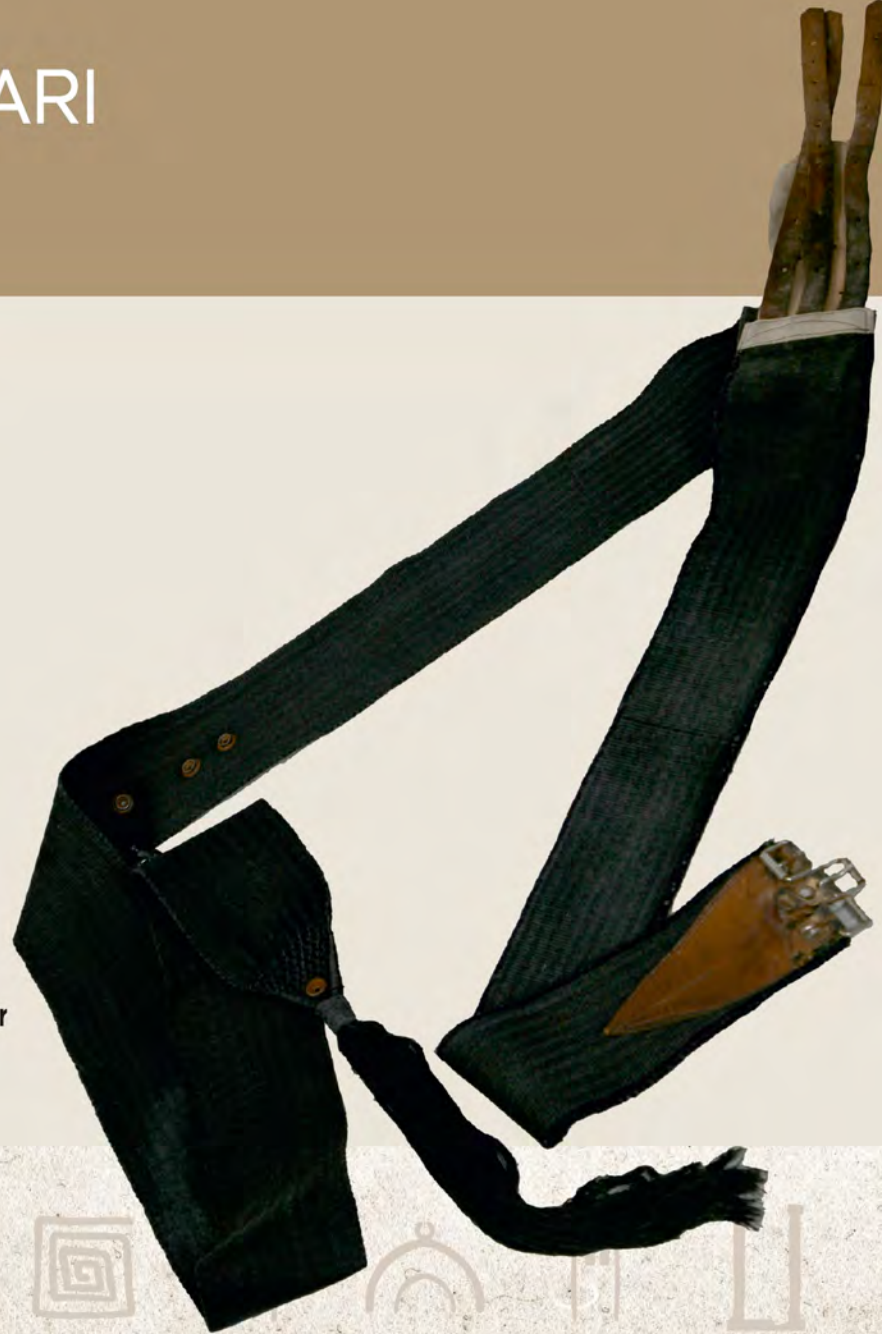

ERKEK KIYAFETİ PARÇALARI

Bel Bağı (Kuşak)

Urfa halk oyunları giysilerinde, işlevselliği ve estetik değeriyle öne çıkan farklı türde bel bağı kullanılır. Yün iplerle örülmüş kemer, kahverengi hışvalı ve acem kuşağı tercih edilir. Bel bağları halk oyunlarının dinamik yapısına uyum sağlayarak kostüme hareket kazandırır. Zarif motiflerle süslenmiş bu bel bağları, bölgenin zanaatkarlık geleneğini yansıtırken aynı zamanda kültürel zenginliği de temsil eder.

Yün Kemer

Hışvalı

Acem Kuşağı

ERKEK KIYAFETİ PARÇALARI

Postal (Yemeni)

Urfa halk oyunları giysisinin tamamlayıcı unsurlarından biri olan postal (yemeni), el işçiliğiyle üretilen deri bir ayakkabıdır. Altı kösele, topuksuz yapısıyla halk oyunlarının hareketli yapısına uyum sağlar. Kırmızı, siyah, annebi ve kahverengi gibi farklı renklerde hazırlanarak kostüme estetik çeşitlilik katılır. Geçmişte siyah sivri burun kundura, lastikli potin, kalıç potin, püsküllü çizme, akem postal ve çerkezi postal gibi farklı modeller de kullanılmıştır. Günümüzde ise yüzü kesik postal modeli yaygın olarak tercih edilmektedir. Bu ayakkabılar, hem geleneksel zanaatkarlığı hem de kültürel sürekliliği yansıtan önemli unsurlardandır.

Yün Çorap

Urfa halk oyunları giysisinin tamamlayıcı unsurlarından biri olan yün çorap, geleneksel el işçiliğinin önemli örneklerindendir. El örgüsüyle veya dokuma tezgâhlarında hazırlanan bu çoraplar, hem soğuktan koruma hem de halk oyunları sırasında konfor sağlama amacı taşır. Genellikle doğal yün ipliklerden üretilen çoraplar, sade ya da yöresel motiflerle süslenmiş olabilir. Kıyafetin geleneksel yapısıyla bütünlük sağlayan yün çoraplar, işlevselliği kadar kültürel anlamıyla da dikkat çeker.

Halk Oyunlarında Kullanılan Oyun Araçları

Kova

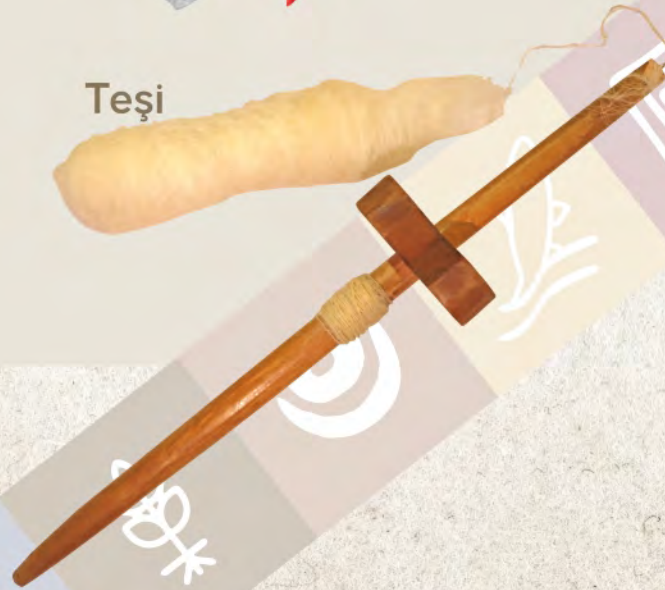
Mendil

Yaba

Teşi

ŞANLIURFA
HALK OYUNLARI
KIYAFET KATALOĞU